

Simo Häyhä tarkka-ammuntakilpailu 2002

Simo Häyhä tarkka-ammuntakilpailu järjestettiin tänä vuonna Vekaranjärvellä Karjalan Prikaatin Pahkajärven alueella 9-11.8.2002. Kilpailu oli samalla myös Reserviläisurheiluliiton tarkka-ammunnan SM-kilpailu. Kilpailun suunnittelusta ja käytännön läpiviennistä vastasi Tarkka-ampujakilta Ry. apunaan reserviläisiä ympäri Suomea.

Kilpailu alkoi perjantaina kilpailijoiden saapuessa kukin vuorollaan kilpailun toimisto/johtopaikalle, josta heidät lyhyen opastuksen jälkeen ohjattiin omille majoitusparakeilleen. Myöhemmin kilpailijoille tarjottiin vielä mahdollisuus kohdistaa aseensa 300 m radalla, jota moni käyttikin hyväkseen. Samaan aikaan toimitsijat jatkoivat urakkaansa radan pystytyksen parissa, asetellen huolellisesti Janter-maalilaitteita, pystyttäen valemaaleja sekä mitaten etäisyyksiä laser-etäisyysmittarilla. Illalla kilpailijoille jaettiin vielä tuliasemakortit ja kartat alueesta, sekä annettiin lyhyt selostus lauantai –aamun ohjelmasta. Toimitsijat saivat päivänsä päätökseen vasta klo 01.30, jolloin uni maistuikin jo hyvin.

Kilpailijanäkökulma: Perjantai 9.8.2002

Kilpailijan kannalta oli erittäin miellyttävää saada vielä varmistaa aseensa kohdistus 300 metrin radalla. Sääolosuhteet olivat mitä parhaimmat, valoisa aurinkoinen ilma, eikä lainkaan tuulta. Harvemmin tarjoutuu mahdollisuus kohdistaa ase sekä tarkistaa säädöt aivan tyynissä olosuhteissa – harvinaista herkkua. Ratakäynnin aikana tulikin useimmille kilpailijoille tarvetta säätää tähtäimiä. Kohdistusammunnat sujuivat kaikin puolin hyvin ja kiitos siitä kuuluu kisajärjestäjille, Karjalan Prikaatille ja ammuntojen johtajalle Yliluutnantti N.N:lle. (Juha tai Heikki lisätäkää nimi). Kilpailijoiden osalta kilpailu jatkui perjantaina varusteiden laittamisella kuntoon ja viime hetken taktisella palaverilla teamien kesken. Useimmilla kilpailijapareilla näytti nukkumaan meno majoituksena toimivissa parakeissa venyvän myöhään tai jopa aikaiseen – liekö syynä kilpailujännitys vaiko viime hetken viritykset koitukseen, todennäköisesti molemmat.

Lauantai-aamu alkoikin jo sitten heti kello 06.00 herätyksellä ja aamutoimilla. Tämän jälkeen alkoi siirtyminen autoilla kohti varsinaista kilpailualueutta jossa nautittiin aamupala, sekä suoritettiin varopuhuttelu. Seuraavana oli vuorossa tuliasemakorttien laatiminen tuliasema-alueelta. Etäisyydenmittaus tapahtui pääasiassa tarkka-ampujakiikarin etäisyydenmittausristikolla (useimmilla milliradiaanijaotukseen pohjautuva ns. Mil-Dot-asteikko, tai suomalaisittain perinteisempi piirujaotukseen perustuva asteikko). Myös kilpailijoille jaetut kartat olivat ahkerassa käytössä. Ammuttavat taulut, eli Janterit olivat kuitenkin piilossa tuliasemakortin laadinnan aikana, mikä loi osaltaan realismia tilanteeseen: tosielämässä esim. puolustustaistelussa tarkka-ampujapari saapuu tuliasemaan (jos vain mahdollista) ennen vihollisen saapumista alueelle, saaden näin aikaa alueen rauhalliseen tutkimiseen, sekä etäisyyksien huolelliseen mittaamiseen. Näin ollen etäisyyksien mittaamisessa hyödynnetään tunnettujen objektien pituuksia (esim. liikennemerkki, ovien korkeudet, tai liikenneaidat ovat standardimittaisia). Myös edellämainittu 1:20 000 kartta on hyvä apuväline. Tehtävään varattu aika (40 minuuttia) tulikin käytettyä useimpien toimesta kokonaan, johtuen tulialueen laajuudesta ja syvyydestä, sekä useista yksityiskohdista alueella.

Tuliasemakorttien tultua valmiiksi siirryttiin odotusalueelle, josta parit noudettiin yksitellen rastille, jossa arvosteltiin naamiointi, sekä tarkastettiin parin pakollinen varustus. Myös parin keskinäistä kommunikaatiota käsimerkein testattiin. Seuraavaksi oli vuorossa ammuntarasti, johon kuului lyhyt etenemis- ja irtautumisosuus, joka myös arvosteltiin: pelkkä ampumisen hallinta ei riitä tarkka-ampujalle – täytyy myös osata edetä salassa tuliasemaan, olla siellä

paljastumatta ja tulla sieltä pois - muuten koulutetaan vain lyhytikäisiä tarkka-ampujia...jokunen kilpailija olisikin paljastunut todennäköisesti vihollisen aluetta optiikalla haravoivalle tulenjohtajalle tai vastatarkka-ampujalle, mistä hyvästä heitä myös virhepisteiden muodossa sakotettiin.

Itse ammunta tapahtui kahdesta tuliasemasta: toinen pari ampui omia maalejaan(5 kpl tauluja/ampuja/päivä) ”metsä”-tuliasemasta, toinen pari ampui vastaavalla tavalla ”rinne”-tuliasemasta. Maalihierarkia oli yksinkertainen ja tarkka-ammunnan periaatteiden mukainen (ammutaan eniten vihollisen toimintakykyyn vaikuttavaa maalia): eli upseerista, joka oli merkitty ”rähinäremmillä” sai 100 pistettä, ”pelkästä” jääkäristä 0 pistettä. Ammuttavat taulut oli sijoitettu ”metsä”-tuliasemassa välille 465-967m, ”rinne”-tuliasemassa välille 160-880m, joten haastetta etäisyyksien suhteen oli riittävästi. Tarkka-ampujalle osuminen 160m päässä olevaan janteriin on helppoa; taulu olikin sijoitettu lähinnä sen takia noin lähelle, että pari muistaa myös havainnoida myös aivan ”nenän edessä” mahdollisesti sijaitsevan vihollisen. Ammunta yleisesti meni etäisyydenmittauksen suhteen kohtuullisen hyvin, ongelmia tuotti enemmänkin tuulen arviointi: luodin lentorata kulki paljon korkeammalla kuin missä tuulen arviointiin käytetyt puiden oksat sijaitsivat. Edellämainitusta johtuen joidenkin kilpailijoiden osumat menivät oikealta ohi, koska tuuli oli todellisuudessa paljon kovempi luodin lentoradan kohdalla kuin em. puiden tasalla. Yleisesti ottaen kilpailijat pitivät ammuntarastia hyvänä, joka tarjosi kaikille mahdollisuuden testata taitojaan tarkka-ammunnan ehkä vaativimmalla osa-alueella.

Ammunnan jälkeen tarkka-ampujaparit siirtyivät seuraavalle rastille, joka piti sisällään mm. etenemistä takaa-ajettuna, sekä tien ylityksen: tietä tuli lähestyä varovasti joka suuntaan tähytäen ja optimaalinen tienylityspaikka valiten. Myös tienylitystapa (mm. ylityksen ripeys, kattava tähytys ja suojaus) arvosteltiin. Seuraavaksi tuli suunnistustehtävä; n. 3,5 km suunnistusta ilman vihollisuhkaa: tällä rastilla testattiin lähinnä kilpailijoiden suunnistustaitoja sen varmistamiseksi, että parit todella osaavat liikkua maastossa pisteestä A pisteeseen B eksymättä. Myös 15 minuutin aikaikkuna maaliintulossa oli varmistamassa sitä, että rastit oli löydettävä kohtalaisen nopeasti. Ilman edellämainittuja taitoja ei tietenkään voida mennä tarkka-ampujatehtävään, eikä tulla pois sieltä. Parit löysivätkin lähes poikkeuksetta kaikki rastit.

Suunnistusrasti päättyi maaliintuloon, jossa tarkastettiin vielä parin naamiointi sekä varustus, ettei mitään varusteita ollut jäänyt matkan varrelle. Naamioinnin tarkastamisella haluttiin varmistaa sen pysyvyys ja kenttäkelppoisuus pitkän ja olosuhteiltaan vaihtelevan TA-tehtävän aikana.

Kisan jälkeen kilpailijoille ja toimitsijoille järjestettiin vielä mahdollisuus käydä saunassa ja uimassa viereisessä järvessä. Tätä mahdollisuutta monikaan ei jättänyt väliin helteisen kisapäivän jälkeen...Myös toimitsijoille oli mahdollisuus käydä ampumassa kisarata läpi omilla aseillaan. Tosin allekirjoittaneen kohdalla homma tyssäsi toisen laukauksen kohdalla, koska havaitsin ampuma-alueen vasemmassa laidassa metsäpalon noin 1,5 km päässä, jota sitten porukalla pitikin lähteä sammuttamaan. Kun olimme heiluneet aikamme tulen ja savun keskellä hosiemme kanssa, saatiin tuli lopulta talttumaan. Tästä selvittyämme menimme taas jatkamaan pitkänmatkan ammuntoja haastavalle radallemme. Tämän jälkeen lähdeittiinkin sitten pesemään päivän aikana kerääntynyt noki, hiki ja savunhaju pois em. saunatiloihin.

Kilpailijanäkökulma: Lauantai 10.8.2002

Lauantai-aamun alkaessa varhain, kilpailijat siirtyvät kilpailuvarustuksessaan (röllipuvut, aseet yms. tarvittavat kamat) kisan johtopaikalla. Aamupalan ja ohjeiden jälkeen kisaajat kuljetettiin kilpailualueelle, jossa kilpailijat jaettiin kahteen ryhmään parittomat ja parilliset siksi, että

kilpailussa oli kaksi tuliasema-aluetta A (metsä) ja B (rinne). Varsinainen kilpailutoiminta alkoi tuliasemakorttien laatimisella tuliasema-alueelta molempien ryhmien toimiessa omalla tuliasemallaan. Meidän tiimimme (Hakulinen/Joensuu, ryhmä parilliset) aloitti urakkansa tuliasemasta B. Nyt ”parillisille” kilpailijoille paljastui kisan tulialue ”rinne”, ampumasektorin ollessa jopa yli 90 astessa. Tulialue B:n rata oli todella upeasti rakennettu – erittäin vaikea ja haastava. Aikaa tuliasemakortin tekoon oli vaivaiset 40 minuuttia, ajan ollessa riittämätön näinkin vaativan tuliasema-alueen tuliasemakortin tekoon huolellisesti. Kovassa kiireessä saimme kortin tehtyä, mutta emme niin kuin olisi pitänyt, sillä toisen piirtäessä korttia, toinen mittasi etäisyydet. Oikeaoppisestihan molempien teamin jäsenten pitää varmistaa etäisyydet ja osallistua kortin piirtämisen – nyt siihen ei ollut aikaa, joten tuliasemakortti vaikutti meidän teamin vinkkelistä ns. juosten kustulta.

Tuliasemakorttien teon ja pakollisen odottamisen jälkeen kilpailijaparit menivät teameittain kutsun saatuaan rastille, jossa arvosteltiin naamiointi, sekä tarkastettiin parin pakollinen varustus. Seuraava rasti olikin sitten kommunikaatorasti käsimerkeittäin, joka oli tehty mielestämme jopa saivarteleavan hankalaksi. No, tulipa siitä ainakin opittua, että Suomen puolustusvoimien peruskäsimerkit lisätynä vielä parin omilla merkeillä eivät riittäneet selviytymiseen rastista kunnialla. Kommunikaatiota käsimerkein on ainakin parin Hakulinen/Joensuu vielä paljon treenattava tahi siirryttävä telepatian käyttöön.

Kommunikaatorastin jälkeen pääsimme itse asiaan, elikä ammuntarastiin, johon kuului pakolliset tarkka-ampujaparin etenemis- ja irtautumisosuudet. Aikaa ammuntaan oli varattu teamille yhteensä vain 20 minuuttia. Molemmat teamin jäsenistä toimivat vuoronperään sekä tarkka-ampujana, että tähytäjänä ja kummankin on ammuttava viisi maalia, eli yhteensä 10 maalia maalihierarkian mukaan, näin ollen on täysin selvää, että kaksi minuuttia per laukaus on riittämätön aika hienolla ja vaativalla radalla (yli 90 asteen sektori). Toki on vielä muistettava, että janter-maalit olivat vasta nyt esillä, eivätkä välttämättä samoilla pakoilla kuin tuliasemakortin tekoon käytetyt kiintopisteet tynnyrit, liikennemerkkit, puomit ja maastonkohdat. No, ampuminen meni miedän teamiltä enemmän tai vähemmän pikatulena ja sähläyksenä, kun emme ensin edes havainneet kaikkia maaleja, joten ammuimme paremman puutteessa ns. moukkia eli IPSC-tauluja, joissa oli janter-pussi päällä ja joista ei saanut pisteitä. Lopulta, kun vihdoinkin ja viimein havaitsimme kaikki maalit, aika loppui. Kuten aikaisemmin jo totesin rata oli hieno ja vaativa, jolloin ammunta-aikaa olisi pitänyt olla enemmän. Rakentavana kritiikkinä todettakoon, että jostain kumman syystä tuomareiden tähytyskaukoputki oli sijoitettu parhaalle ampumapaikalle, jonne jokainen edes jotenkin hommansa tunteva tarkka-ampuja tähytäjineen olisi itse sijoittunut – nyt kilpailijoille jäi käyttöön erittäin hankalat ampumapaikat, jonne tarkka-ampujateami ei kuuna päivänä menisi asemaan. Mielenkiintoisena kuriositeettinä sanottakoon vielä se seikka, että kilpailijapari joutui erikseen pyytämään lupaa tuomarilta jokaisen laukauksen ampumiseen – tämä vie tarpeettomasti aikaa kilpailijateamilta, sekoittaa parin toimintarytmin ja eikä muutenkaan kuulu tarkka-ammuntatoiminnan luonteeseen kilpailuissa eikä harjoittelussa, olkoonkin, että ko. toimintaa perusteltiin rinnastuksesta kouluammuntoihin ja practical-ammuntoihin. Tarkka-ammunta on oma lajinsa ja tarpeeton sähellys on siitä poistettava. Mikäli ammuntaosuus SM-kilpailuissa vaatii kisojen rinnastuksen taisteluummuntoihin tarpeettoman sähellyksen poistamiseksi, näin tehtäköön, kuten aikaisemminkin SM-kisoissa.

Ammunnan jälkeen seurasi tiemarssi pareittain kohti seuraavaa rastia. Tällä rastilla testattiin tarkka-ampujaparin etenemistä maastossa kaikkine höysteineen, kuitenkin melko normaalia kaikille tarkka-ampujatoimintaa treenanneille. Lauantaipäivän ratoksi viimeisenä rastina tuli virkistävä suunnistustehtävä; n. 3,5 km suunnistusta ilman vihollisuutta, 15 minuutin aikaikkunalla maaliintulossa. Sinänsä suunnistustehtävä oli hauska ja piristävä uutuuksena, siitä

huolimatta, että päivä oli hyvin kuuma ja tehtävä toi väistämättä mieleen Stadin Sissien Pahkiksen ja muut vastaavat reserviläisjotokset. Nestetasapainosta huolehtiminen oli suunnistusrastien löytymisen ohella ko. tehtävärastin olennaisin opetus. Lauantain kilpailuosuuden virallinen päätös oli maaliintulo, jossa varustus ja naamiointi tarkistettiin vielä. Sokerina pohjalle kaikilla kilpailijoilla ja toimitsijoilla oli mahdollisuus käydä saunassa ja uimassa - erinomaista järjestäjiltä.

Sunnuntai-aamun ohjelma oli lauantai-aamun kaltainen: aikainen herätys, aamutoimet ja siirtyminen rata-alueelle, jossa tuliasemakorttien laadinta ja ammunnat. Suunnistusrastia ei sunnuntaina ollut, vaan erikoistehtävä jossa tehtäväkuvaus oli seuraavanlainen: ”Olette suorittaneet tarkka-ampujatehtävän, jossa olette ampuneet vihollisen korkea-arvoisen upseerin. Tämän johdosta vihollinen on käynnistänyt takaa-ajon saadakseen teidät kiinni. Liikkuessanne takaa-ajavan joukon edellä huomaatte saapuneenne vihollisen linjoille. Vasemmalla ja oikealla puolella n. 30 ja 80 metrin päässä huomaatte vihollisen vartiomiehet. Tehtävänänne on edetä paljastumatta tämän ketjun läpi omien puolelle.” Eli TA-parin tuli etsiä mahdollisimman suojaisa reitti käyttäen oikeita etenemistapoja, sekä muistaa myös tähystää ja suojata jatkuvasti. Suojaisan reitin käytön arvostelu oli helppoa: kuvauksen mukainen 80 m päässä sijaitseva vartiomies olikin oikea henkilö, eli tuomari, joka merkitsi miinuspisteitä aina kun etenevästä parista näkyi vilauskin. Tarpeeksi monesta virheestä ja pidempiaikaisesta esilläolosta koko suoritus meni nolville - niin kuin menisi tositilanteessakin...Rastin tuomarina huomasin, ettei TA-pareja ainakaan vaivannut turha ”neitimäisyys” reitin valinnan suhteen: useimmat parit suunnistivat turhia kyselemättä hyvän näkösuojan tarjoamaan ojaan jonka mudassa sai liikkua välillä ”vesirajaa” myöden.☺

Maaliin tulon jälkeen tarkastettiin taas varusteet, sekä naamioinnin kunto. Tämän jälkeen tuomaristo vetäytyi laskemaan pisteitä kilpailutoimistoonsa. Pisteiden laskun tuloksena saatiin mitalisijoille seuraavat henkilöt:

Parikilpailu

1. Sija: Seppo Savolainen ja Pasi Alakotila 926,5 p.
2. Sija: Kimmo Sandberg ja Pasi Sitkiä 902,5 p.
3. Sija: Jari Hakulinen ja Marko Joensuu 882,5 p.

Yksilökilpailu

1. Sija: Seppo Savolainen 979 p.
2. sija (jaettu): Jari Hakulinen ja Kimmo Sandberg 935 p. kummallakin.

Voittajille annettiin mitalien lisäksi mm. Ase-lehden lahjoittamat Ase-lehden vuosikerrat, Ase-Atlas ja Aimo Lahden elämäkerta. Finnrapel Oy lahjoitti tarkka-ampujan kantopussin. Onnea voittajille!

Lopuksi voi vielä kiittää kilpailun johtajaa Kai Salmista, sekä kaikkia toimitsijoita, jotka uhrasivat viikonloppunsa yhteisen kisan hyväksi. Erityiskiitokset ansaitsee myös Karjalan Prikaati ja sen avulias henkilökunta, joidenka ansiosta kisa saatiin vietyä kunnialla läpi!

Kilpailijanäkökulma: Sunnuntai 10.8.2002

Sunnuntai-aamu oli lähinnä lauantain toisto. Tällä kertaa pari Hakulinen/Joensuu aloitti muun ryhmän ”parilliset” kanssa tuliasemakortin teon tuliasemasta A (metsä). Radan vaatavuus ja

haasteellisuus vain korostui ja vahvistui tästäkin tuliasemasta, myös 90 asteen tulisektori. Huolimatta kaikista hienoista suunnitelmistamme, joita olimme aprikoineet lauantain suorituksen jälkeen, kiire tuli jälleen tuliasemakortin teossa. Eli kaikki ennakoivat toimenpiteemme lensivät ns. roskakoriin ja hirveässä härdellissä tämäkin kortti tuli raapusteltua valmiiksi. 40 minuuttia ei yksinkertaisesti riitä tuliasemakortin tekoon. Näytti uhkaavasti siltä, että sunnuntaista tulisi lauantain toisinto.

Pakollisen kikkimisen jälkeen teamimme urheasti raahautui sunnuntain kommunikaatorastille. Samassa yhteydessä tarkistettiin jälleen varusteet ja naamiointi. Aivan kuten Deja Vu:ssa kommunikaatorasti käsimerkeittäin meni ennakolta kirjoitetun kaavan mukaan, jopa vielä huonommin kuin lauantaina. Telepatian opiskelu ja oppiminen on seuraavana listalla, mitä tulee teamiin Hakulinen/Joensuu, jotta selviäisimme kommunikaatio käsimerkein tehtävistä jatkossa SM-kisoissa, se vahvistui sunnuntaina.

Ammuntarasti toimi samoilla säännöillä luonnollisesti, kuin lauantainkin, normaalit etenemis- ja irtautumisosuudet, aikaa ammuntaan yhteensä samat 20 minuuttia jne. Varsinainen ampuminen meni jälleen enemmän tai vähemmän sähläyksenä, mutta tällä kertaa olimme sentään havainneet kaikki maalit, joten moukkia ei sentään tarvinnut ampua. Kaiken lisäksi vaikutti siltä, että olimme saaneet etäisyydetkin suhteellisen hyvin arvioitua. Aika kuitenkin loppu ja allekirjoittaneeltakin jäi kolme patruunaa viidestä ampumatta ja ammutuista kahdesta toisen ollessa miltei heittolaukaus ajan puitteissa.

Sunnuntain viimeinen rasti oli erikoistehtävä, jossa tarkka-ampujapari oli ns. pakoputkessa. Parin oli edettävä vastapuolen vartiijaketjun läpi, siten, että vartijat eivät havainneet paria. Teamin piti myös edetä rivakasti, jotta se ei olisi jäänyt sitä takaa-ajavan vastustajan joukon kynsiin. Kokonaisuudessa erinomainen rastitehtävä idealtaan ja ajatukseltaan ja jota hieman viilaamalla saadaan todella toimiva. Jos ei tässä vaiheessa ollut vielä hiestä, tuskasta tahi jostain muusta syystä vielä märkä, niin viimeistään tässä vaiheessa jokainen ta-teami kasteli itsensä ryömiessään suojaista reittiä joko suonreunaa myöten tahi mutaojassa.

Kilpailijanäkökulma: Kokonaisuuskuva TA SM-kilpailu 9-11.8.200

Kilpailun molempien tuliasemien (A – metsä ja B- rinne) radat olivat hyvin rakennettuja ja erittäin vaativia. Järjestelyt kaikkineen ja kokonaisuudessaan olivat myös erinomaiset. Kilpailu kaikkine osa-elementteineen eli rasteineen oli paras tarkka-ammuntakilpailu, mitä allekirjoittanut on nähnyt. Rakentavaa kritiikkiä kilpailusta on jo esitetty edellä, mutta vielä lyhyesti tässä: 1) Tuliasemakortin tekoon enemmän aikaa, esim. yksi tunti, 2) Ammunta-aikaa enemmän, esim. 15 minuuttia per henkilö eli yhteensä parille puolituntia, 3) Paremmat ampumapaikat, jonne tarkka-ampuja tähyestäjineen oikeastikin sijoittuisi ja 4) Ei lupaa tuomarilta ampumiseen, vrt. tst-ammunta.

Suurkiitos hienojen kilpailujen kaikille järjestäjille TA-killalle, toimitsijoille, Karjalan Prikaatille ja erityisesti kilpailun johtajalle Kai Salmiselle! Tästä on hyvä jatkaa.

Varsinaisen tekstin on kirjoittanut Heikki Jounela ja kilpailijanäkökulmat Marko Joensuu